

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД “ФІЗИКА В УКРАЇНІ”

З нагоди оголошеного ЮНЕСКО 2005 р. “Роком фізики” з 2 по 6 жовтня 2005 р. на базі Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова відбувся З'їзд “Фізика в Україні”.

Програма з'їзду охопила широкий спектр наукових, технічних, технологічних і освітніх проблем фізики, які були представлені п'ятьма секціями: фізика в сучасному суспільстві — стан та досягнення; теорія відносності, астрофізика і космологія, фізика високих енергій, ядерна фізика; статистична фізика і кінетика, критичні явища, фазові переходи; фотоелектричні явища, лазерна фізика і квантова електроніка; фізика в Україні — перспективи розвитку науки і проблеми освіти.

З'їзд розпочався з меморіальних ейнштейнівських лекцій, у яких Ю. Степановський та Ю. Слюсаренко (ННЦ “Харківський фізико-технічний інститут”) дали огляд праць геніального фізика з теорії відносності та статистичної фізики. Про вплив робіт Ейнштейна на сучасний світогляд яскраво розповів ректор Львівського національного університету ім. І. Франка І. Вакарчук.

Академік-секретар відділення фізики і астрономії НАН України В. Локтев (ІТФ ім. М. Боголюбова НАНУ) зробив доповідь, яка називалася “Фізичні дослідження в Україні” і в той же час більшою мірою стосувалася проблем, які стоять перед світовою фізикою (на його думку, ближчим часом зусилля фізиків будуть зосереджені на фундаментальних основах Всесвіту — і водночас на питаннях біофізики й біохімії). В. Шендеровський (Інститут фізики НАНУ) зробив історичний огляд внеску українців у світову фізику, а голова ВАК України В. Мачулін зупинився на проблемах атестації наукових кадрів вищої кваліфікації. Голова академічного комітету з науки і культури Я. Яцків (Головна астрономічна обсерваторія) доповів про сучасний стан астрономічних досліджень, а також презентував книгу “Загальна теорія відносності: випробування часом”.

Півгодинні оглядові доповіді зі своїх наукових напрямів виголосили М. Шульга та

О. Бакай (ННЦ “ХФТІ”), В. Г. Литовченко (Інститут фізики напівпровідників НАНУ), А. Наумовець, С. Рябченко, І. В. Блонський (Інститут фізики НАНУ), І. Вишневський (Інститут ядерних досліджень НАНУ), А. Загородній (ІТФ ім. М. Боголюбова НАНУ), Е. Рудавський (Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. Веркіна), І. Стасюк (Інститут фізики конденсованого стану НАНУ), Я. Лепіх (Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова) та ще понад 20 провідних українських фізиків. Відзначимо, що в доповідях В. Г. Литовченко, А. Г. Наумовця, І. В. Блонського були розглянуті питання нанофізики, фундаментальні і прикладні розробки українських фізиків в цій галузі, які дозволили створити надмалорозмірні структури, перспективні для сучасної електроніки та медицини.

Ще близько 180 робіт було представлено на стендових доповідях.

На з'їзді відбулося обговорення проблем освіти в галузі фізико-математичних наук, особливо у зв'язку з реформою за Болонською угодою. Відзначалося невиправдане витіснення фізики з навчальних програм середньої та вищої шкіл та необхідність довести викладання фізики в навчальних закладах всіх рівнів до обсягів, які б забезпечували досягнення високого рівня фізичної освіти.

Повні доповіді рекомендовані до публікації у провідних науково-технічних журналах. Зокрема в даному випуску нашого журналу публікується стаття В. Козирського і В. Шендеровського підготовлена за матеріалами доповіді.

На круглих столах, що проводилися у ході З'їзду, говорилося також про необхідність відновлення та посилення роботи з пропаганди знань та досягнень фізичної науки, зокрема, шляхом створення спеціальних науково-освітніх програм на державних каналах радіо й телебачення, видання масового науково-популярного часопису.

З'їзд прийняв рішення, яке друкується нижче.

В. А. Смиртина, Я. І. Лепіх.